

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie maksymalnych kwot dotacji celowej udzielanej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe jest wykonaniem upoważnienia zawartego w art. 55 ust. 10 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 439, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”.

Zgodnie z art. 55 ust. 7 ustawy maksymalne kwoty dotacji celowej, o których mowa w art. 55 ust. 5 ustawy, mogą podlegać weryfikacji. Rada Ministrów na podstawie art. 55 ust. 8 i 10 ustawy, może określić, w drodze rozporządzenia (do końca sierpnia roku, w którym jest dokonywana weryfikacja), maksymalne kwoty dotacji celowej, o których mowa w art. 55 ust. 5 ustawy, które będą obowiązywały od roku budżetowego następującego po roku, w którym dokonana została weryfikacja. Zgodnie z art. 3 rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o finansowaniu zadań oświatowych UD353 (druk sejmowy nr 2178) – w przypadku dokonania w 2026 r. weryfikacji, o której mowa w art. 55 ust. 7 ustawy, Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, maksymalne kwoty dotacji celowej, o których mowa w art. 55 ust. 5 ustawy, w terminie do dnia 30 marca 2026 r. zamiast w terminie do końca sierpnia danego roku, tak aby nowe wyższe kwoty dotacji celowej obowiązywały od dnia 1 kwietnia 2026 r., a nie dopiero od roku budżetowego następującego po roku, w którym dokonana została weryfikacja.

Od momentu wprowadzenia w 2015 r. dotacji celowej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe dwukrotnie podnoszono maksymalne kwoty dotacji celowej, o których mowa w art. 55 ust. 5 ustawy, tj. w:

- 1) 2021 r. – rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 2020 r. w sprawie maksymalnych kwot dotacji celowej udzielanej na wyposażenie szkół w podręczniki i materiały edukacyjne (Dz. U. poz. 1137) – o 20 %;
- 2) 2023 r. – rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 maja 2023 r. w sprawie maksymalnych kwot dotacji celowej udzielanej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe (Dz. U. poz. 910) – o 10 %.

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania dokonując w 2026 r., weryfikacji maksymalnych kwot dotacji celowej zgodnie z art. 55 ust. 7 ustawy, uwzględnił:

- 1) wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w latach 2015–2025 wynoszący 61,5 % (wskaźnik skumulowany);
- 2) wskaźnik inflacji dla produkcji papieru i wyrobów z papieru w latach 2015–2023 wynoszący 34,0 %, a dla czasopism, gazet, książek oraz artykułów piśmiennych, kreślarskich, malarskich – 37 %;
- 3) wskaźnik wzrostu cen podręczników dla klasy I szkół ponadpodstawowych, a wcześniej szkół ponadgimnazjalnych (dane z lat 2015–2025), który wyniósł ok. 70%.

Analiza poziomu cen podręczników w poszczególnych latach możliwa jest tylko w przypadku podręczników do szkół ponadpodstawowych (wcześniej ponadgimnazjalnych), bo o cenie tych podręczników decydują koszty wydawnicze. W przypadku podręczników do szkół podstawowych nie jest możliwe uwzględnienie wskaźnika wzrostu ich cen bowiem ceny są kształtowane odpowiednio do wysokości kwot dotacji celowej na wyposażenie szkół podstawowych i szkół artystycznych realizujących kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe. Pierwotnie wysokość kwot ww. dotacji celowej była obliczona na podstawie cen podręczników w momencie wprowadzania przepisów dotyczących tej dotacji celowej, tj. w 2014 r. W kolejnych latach to wysokość kwot dotacji celowej przesądzała o cenie podręczników do szkół podstawowych. Wysokość kwot dotacji celowej w latach 2014–2020 była utrzymywana na niezmienionym poziomie i na tym samym poziomie – z ww. powodów – były utrzymywane ceny podręczników do szkół podstawowych.

W przypadku podręczników do szkół ponadpodstawowych (wcześniej również szkół ponadgimnazjalnych) poziom ich cen od 2015 r. kształtował się w trendzie wzrostowym, determinowanym w głównej mierze przez koszty produkcji. Zgodnie z danymi Panelu Nielsena od 2015 r. nastąpił 70% wzrost faktycznych detalicznych cen podręczników płaconych przez nabywcę indywidualnego.

Uwzględniając skumulowany wzrost wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych (61,5 %), wzrost cen podręczników dla szkół ponadpodstawowych, a wcześniej szkół ponadgimnazjalnych (ok. 70%) i dotychczasowe podwyżki maksymalnych kwot dotacji celowej na ucznia (o 20 % i 10 %) minister właściwy do spraw oświaty i wychowania dokonał weryfikacji maksymalnych kwot dotacji celowej zgodnie z art. 55 ust. 7 ustawy.

W związku z powyższym projekt rozporządzenia przewiduje podwyższenie o 20 % maksymalnych kwot dotacji celowej na podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe w stosunku do kwot obecnie obowiązujących.

W projekcie rozporządzenia przewidziano następujące maksymalne kwoty dotacji celowej na wyposażenie szkół podstawowych i szkół artystycznych realizujących kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej w:

- 1) podręczniki do zajęć z zakresu edukacji: polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej i społecznej, podręczniki do zajęć z zakresu danego języka obcego nowożytnego lub materiały edukacyjne, która w przypadku klas I–III będzie wynosić 119 zł na ucznia;
- 2) materiały ćwiczeniowe, która w przypadku klas I–III będzie wynosić 66 zł na ucznia;
- 3) podręczniki lub materiały edukacyjne, która w przypadku:
 - a) klasy IV będzie wynosić 222 zł na ucznia,
 - b) klas V i VI będzie wynosić 286 zł na ucznia,
 - c) klas VII i VIII będzie wynosić 396 zł na ucznia;
- 4) materiały ćwiczeniowe, która w przypadku klas IV–VIII będzie wynosić 33 zł na ucznia.

Ponadto w projekcie rozporządzenia przewidziano utrzymanie dotychczasowych wysokości maksymalnych kwot dotacji celowej, w przypadku gdy w roku szkolnym 2025/2026 szkoła podstawowa i szkoła artystyczna realizująca kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej zapewniła uczniom podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe, które zostały zakupione w 2025 r. oraz od dnia 1 stycznia 2026 r. do dnia 20 maja 2026 r. zgodnie z art. 57 ust. 5 i 6 ustawy, a których koszt będzie podlegać refundacji ze środków dotacji celowej na 2026 r. w kwotach obowiązujących do dnia 1 kwietnia 2026 r. Wysokość maksymalnych kwot dotacji celowej na:

- 1) podręczniki do zajęć z zakresu edukacji: polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej i społecznej, podręczniki do zajęć z zakresu danego języka obcego nowożytnego lub materiały edukacyjne będzie wynosić 99 zł na ucznia – w przypadku klas I–III;
- 2) materiały ćwiczeniowe będzie wynosić 55 zł na ucznia – w przypadku klas I–III;
- 3) podręczniki lub materiały edukacyjne będzie wynosić:
 - a) 185 zł na ucznia – w przypadku klasy IV,
 - b) 238 zł na ucznia – w przypadku klas V i VI,
 - c) 330 zł na ucznia – w przypadku klas VII i VIII;
- 4) materiały ćwiczeniowe będzie wynosić 27,50 zł na ucznia – w przypadku klas IV–VIII.

Proponuje się aby rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 kwietnia 2026 r.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia konsultacji, albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie podlega ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.).

Projektowane rozporządzenie będzie miało wpływ na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, z późn. zm.). Wzrost maksymalnych kwot dotacji celowej na podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe spowoduje wzrost przychodów przedsiębiorstw wydających podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe. Szacuje się, że nie przełoży się to na wzrost dochodów przedsiębiorców ze względu na obserwowany wzrost cen towarów i usług niezbędnych do wytworzenia podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych.

Odnosząc się do § 12 pkt 1 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283, z późn. zm.), należy stwierdzić, że rozporządzenie uwzględnia regulacje, w stosunku do których nie ma możliwości, aby mogły być podjęte za pomocą alternatywnych środków.